

felov § 16 om lydighedsnægtelse. Punkt 2 må forstås som en understregning af, at folkedrab og forbrydelser mod menneskeheden er så åbenbart ulovlige handlinger, at man ikke for domstolen kan påberåbe sig ukendskab hertil.

Anbefalingerne i rapporten Humanitær Folkeret blev drøftet i 1997 og 1998 i regeringens Røde Korsudvalg, der er nedsat bl.a. med det formål at fungere som rådgivningsorgan for regeringen i spørgsmål om fortolkningen og anvendelsen af de humanitære folkeretlige regler gældende under væbnede konflikter. I udvalget er repræsenteret en række ministerier og styrelser, bl.a. Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet og Justitsministeriet samt Dansk Røde Kors. Anbefalingen vedrørende ændring af militær straffelov § 9 blev drøftet på udvalgets møde den 16. december 1997. Det fremgår af referatet, at der ikke var tilslutning til den af Dansk Røde Kors' Folkeretsudvalg foreslåede ændring af militær straffelov.

§ 9 er ikke formuleret specifikt med henblik på overtrædelser af den humanitære folkeret eller krigsforbrydelser. En stort set enslydende bestemmelse fandtes således allerede i det oprindelige forslag til militær straffelov af 1881, som blev fremsat i 1850, jf. Rigsdagstidende 1850, Anhang, sp. 710. Bestemmelsens primære anvendelsesområde er således mere »fredsmæssige« situationer som f.eks. retsstridig mandskabsbehandling (U.1957.84) og kørsel i spirituspåvirket tilstand (U.1972.1036). Bestemmelsen er generel og er således ikke udtryk for en implementering af den humanitære folkerets regel om strafansvar for at følge ulovlige ordrer fra overordnede, men for en beskyttelse af underordnet personel mod følgerne af at udføre retsstridige handlinger som følge af en befaling.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til betænkningen side 83 - 85 og 263 - 265.

3.5.2. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at reglen i militær straffelov § 9 i dens nuværende formulering ikke vil føre til et andet resultat end det, der vil følge af en bestemmelse formuleret i overensstemmelse med reglen i artikel 33 i statuten for den internationale straffedomstol. Det gælder selvom bestemmelserne ikke svarer til hinanden rent formulingsmæssigt, idet de har modsatte udgangspunkter: Ifølge § 9 er en person som hovedregel straffri, medmindre vedkommende vidste, eller det var umiddelbart indlysende, at handlingen var ulovlig. Ifølge artikel 33 fritages en person som hovedregel ikke for strafansvar for en forbrydelse begået efter ordre, medmindre personen var retligt for-

pligtet til at adlyde ordrer fra den pågældende, ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.

Fælles for de to bestemmelser er, at den underordnede kun er straffri efter at have begået en forbrydelse efter ordre, når han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke måtte bedømmes som åbenbart ulovlig.

Et flertal af medlemmerne har på denne baggrund fundet, at der ikke er noget reelt behov for at ændre militær straffelov § 9. Disse medlemmer har også lagt vægt på, at den gældende bestemmelse sprogligt set er mere enkel og dermed også umiddelbart mere tilgængelig og lettere forståelig end artikel 33.

Et mindretal af medlemmerne finder, at militær straffelov § 9 bør omformuleres, således at bestemmelsen svarer til den måde, hvorpå Danmarks internationale forpligtelser er formuleret. Disse medlemmer foreslår bestemmelsen formuleret således:

»Den, der ved at adlyde en overordnetes tjenstlige ordre begår en strafbar handling, straffes, medmindre han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.«

Mindretallet lægger vægt på, at dansk militært personel i dag er omfattet af artikel 33 i statuten for Den Internationale Straffedomstol. Det er derfor nødvendigt, at personalet forstår denne regel. Det er således lettest for personalet, at bestemmelsen i militær straffelov svarer til artikel 33. Der er ikke ved formuleringen af mindretallets forslag tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til den gældende bestemmelse.

Der henvises til betænkningen, siderne 265 - 266.

3.5.3. Forsvarsministeriets overvejelser

Som anført ovenfor er bestemmelsen generel og er ikke udtryk for en implementering af den humanitære folkerets regel om strafansvar for at følge ulovlige ordrer fra overordnede, men for en beskyttelse af underordnet personel mod følgerne af at udføre retsstridige handlinger som følge af en befaling. Henset hertil og at de af udvalgets flertal anførte grunde, er det efter Forsvarsministeriets opfattelse mest nærliggende at fastholde den nuværende formulering, som foreslået af udvalgets flertal.

Der henvises til lovforslagets særlige bemærkninger til § 9.

3.6. Begrænsning af strafansvaret

3.6.1. Gældende ret

Efter militær straffelov § 10 straffes uagtsomhed ikke uden særlig hjemmel. Uagtsomme overtrædelser